• Offentlig information • Nummer 6 – 2009 • Vecka 50 •

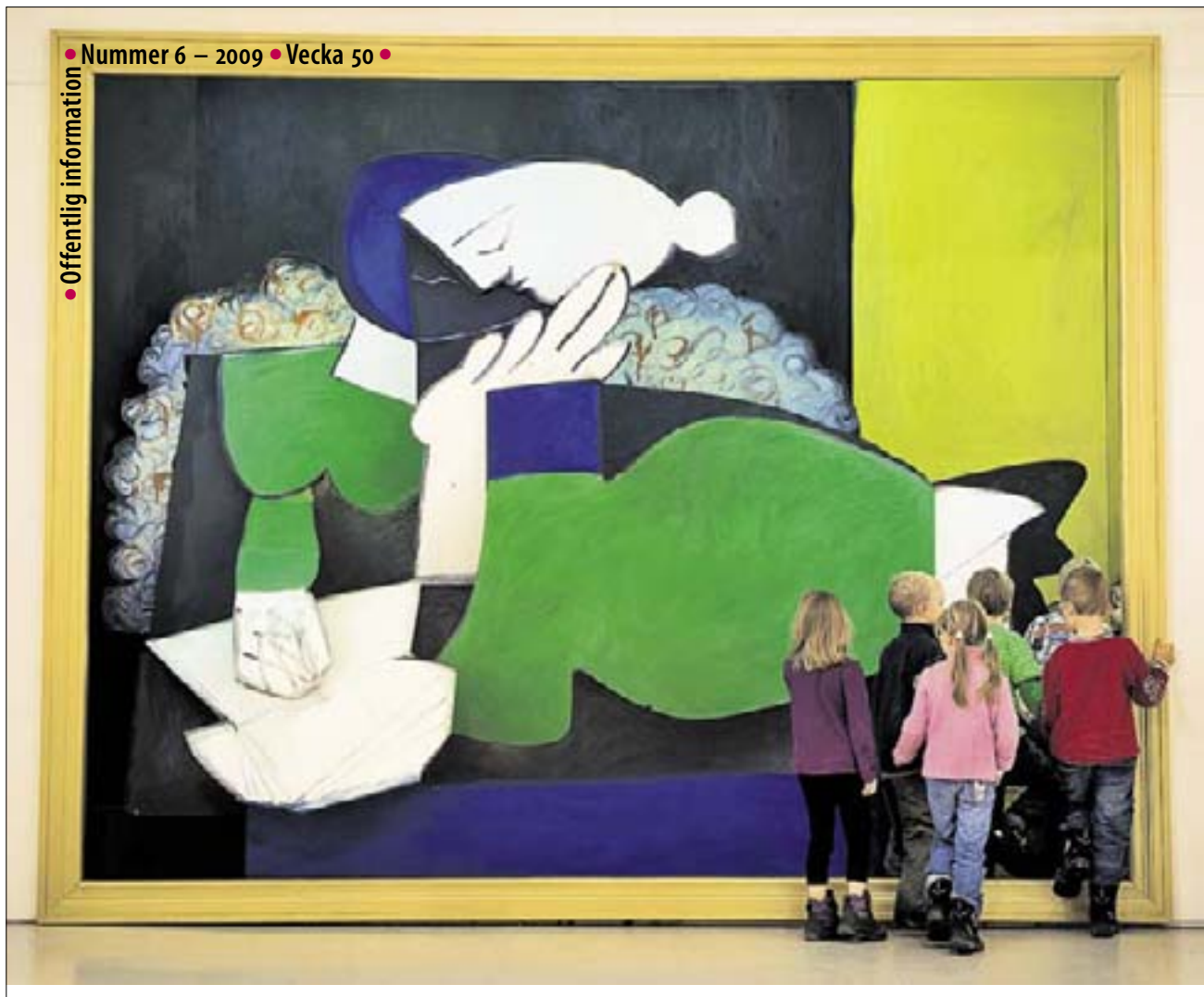

Helsingfors info

I Picassos fotspår. Konstnären Alexander Reichstein har skapat konst av Picassos konst. Och barnen får nya insikter i konst, lek och konstnärsskap.

Lekande lätt med Läsarinnan

Kubistiska flickor. Kajsa och Ria och elva pojkar från klassen fick känna på kubism och skulpturer på Annegården.

Två flickor, **Kajsa** och **Ria** och elva pojkar från första klassen i Åggelby lågstadium lyssnar med förtjusning på **Picasso** som pladdrar på om sitt måleri, sin konst och sitt arbete.

Picasso står framför La Liseuse, Läsarinnan och föreslår plötsligt att alla barnen ska kliva in i konstverket. Elva pojkar tvekar inte en sekund och är först framme. Kajsa och Ria tar det lugnt och tittar klentroget på konstverket. Men det är ingen vanlig tavla, man kan faktiskt kliva in i den. Sedan kliver också Kajsa och Ria in och förstår att njuta av de finurliga speglarna som hänger bakom tavlan. Det är speglar som skildrar Picassos kubism.

Picasso går vidare och barnen följer efter till följande rum. Det är mörkt men alla får var sin ficklampa och Picasso låter ljuset dansa i rummet. Barnen hakar på. Leken med ficklampor i mörker illustrerar hans suveräna känsla för form och rörelse. Det är lekande lätt att lära sig om Picasso.

Konstverket Läsarinnan är förstås inte det riktiga och Picasso heter egentligen **Malin Fagerström**. Men båda finns att se och uppleva på Annegårdens konstcentrum.

”Syftet med Annegårdens Picasso-utställning och programmet kring Picasso är att väva samman ett äventyr med fakta om Picasso. Upplevelse och insikt som också ska fungera som bas för fortsatta projekt i skolan”, säger specialplanerare **Nina Gran** på kulturcentralen.

”Picasso är som symbolen för Annegårdens verksamhet. Han har sagt att barnen är de verkliga konstnärerna och att den stora utmaningen är att bevara deras kreativitet”, tillägger hon. Annegården har också tidigare byggt upp stora helheter kring stora konstnärer som **Leonardo da Vinci**. Picasso var det givna valet för hösten i och med Picasso på Ateneum. På Annegården pågår Picasso fram till 13 december och grupper från daghem och årskurs 1 och två i lågstadierna har fortfarande chansen att höra sig för om möjligheterna att delta i de interaktiva ordkonstverkstäderna som Malin Fagerström och **Hanna Wahlman** drar ytterligare några gånger.

Annegården i nytt hus i vinter

Annegården öppnade i Annegatans gamla folkskola för drygt tjugo år sedan och i vinter är det dags att förnya luftkonditioneringssystemet. Byggnaden är betydligt äldre, från 1886.

Reparationerna leder till att Annegården flyttar tillfälligt ut och ny adress blir Svenska social- och kommunalhögskolans gamla hus på Topeliusgatan 16. Flyttlasset går efter årsskiftet och man räknar med att återvända till Annegatan ett år senare, alltså i början av 2011.

”Huset är inte planerat på samma sätt som Annegatans och vi lägger delvis om verksamheten för året i Tölö. I praktiken kommer våra femtio konstlärare nu att besöka skolor och daghem i stället för tvärtom. Det kan gestaltas som en upplevelse för alla parter”, säger Annegårdens direktör **Johanna Lindstedt**.

Man kommer inte att ordna stora utställningar och stora evenemang för allmänheten under året i Tölö men Knattebion och Konstrådgivningen samt sångstuderna i samarbete med Sibelius-Akademin ska pågå på Topeliusgatan. Serien 5x2 som är avgiftsfri och avsedd för alla i barndaghem och lågstadier fortsätter på Topeliusgatan och det gäller också kulturkurserna för högstadier och gymnasier.

I Annegårdens kurser och verksamheter deltar årligen omkring femtiotusen barn och unga.

Foton Leif Weckström

Skuggor och ljus. En enkel ficklampa duger till mycket mer än att lysa upp ett mörkt hörn.

Tjejer och tanter – Martha är för alla

Härvan, Bullan och Bönorna. Några namn på tiotals kretsar inom Helsingfors svenska Marthaförening. Föreningen fyller 110 år under 2010 men det vilar inget gammaldags stuk över verksamheten. Tvärtom, föreningen är aktiv och attraktiv för kvinnor i alla åldrar.

Foto Leif Weckström

Fritt fram. Anita Paulig och Helsingfors svenska Marthaförening välkomnar nya medlemmar och nya kretsar.

”Fast det är inte så att män skulle vara förbjudna. Vi har i själva verket en krets med manliga Marthor men just nu är den i ett mer passivt skede. Men denna föränderlighet kännetecknar de flesta kretsar. Verksamheten varierar”, säger föreningens verksamhetsledare **Anita Paulig**.

Hon började som Martha för femton år sedan och var med och startade kretsen Prima. Fem år senare blev hon anställd som verksamhetsledare på föreningen och hennes viktigaste uppdrag var att locka nya medlemmar.

”När jag började hade föreningen fått två nya medlemmar under de senaste trettio åren. Min uppgift var att föryngra Marthorna. I dag har föreningen 750 medlemmar och majoriteten är mellan trettio och fyrtio år. Vi har fyrtio kretsar och de flesta väldigt aktiva”, säger hon.

Ändå ser hon gärna att ännu fler yngre ansluter sig. Bland annat ska man försöka värva bland studenterna med till exempel ”Flytta hemifrån kurser”.

”Föreningen ska ordna kurser i att tillreda billig mat. Jag menar inte tonfisk utan sund och ekologisk mat”, nämner Paulig och tillägger att Marthorna också har tagit kontakt med de svenska lågstadierna i Helsingfors för att bjuda på verksamhet i skolkök som står tomma på eftermiddagar och kvällar.

”Vi vill se föräldrar i skolköket för att berätta om hälsosamma, alternativa mellanmål i stället för direkt skadliga energidrycker och vi vill värna om betydelsen av gemensamma måltider i hemmet”.

Mat är en väsentlig verksamhet inom Marthorna och Kokvrån som föreningen äger och driver på Stora Robertsgatan är välutrustad och flitigt anlitad. Olika kretsar möts regelbundet i Kokvrån för att tillreda tillsammans mat och umgås kring maten.

Ulrikamarthorna träffas på tisdagar i Kokvrån och varannan gång tar kvinnorna med sina barn.

”Vi råkar ha många 10-åriga pojkar så det brukar gå livligt till”, skrattar en av Marthorna medan hon ögnar genom ett recept på lax med chili och apelsin.

Anita Paulig hoppas samtidigt att Marthaföreningen ska kunna rekrytera bland lite äldre kvinnor.

”Sorgligt nog slutade den äldsta av våra kretsar i september. Dagkretsen startade 1934 men åldern har tagit ut sin rätt. Ett annat dilemma är att kvinnor som fyllt 60 är rätt kräsna, de är upptagna med golf och barnbarn och andra aktiviteter och bryr sig inte om att lära sig tillreda mat. Det kan de, de vill slå sig ner vid ett dukat bord”.

Alla kretsar har något program, matlagning i Kokvrån är populärt och Hemvrån, lokalen på Simonsgatan är som gjord för allt från handarbete och frågesport till välbefinnande och samtal om böcker eller helt enkelt bara för att umgås.

Helsingfors svenska Marthaförening har fyrtio kretsar och en hel del av dem tar emot nya medlemmar. Till de nyaste hör Mariakretsen som ägnar sig åt religion. Men det är fritt fram att starta nya kretsar.

Marthorna är inte helt sluten verksamhet. 110-årsjubileet ska man fira den 13 november i G18 och förhoppningen är att kunna engagera Svenskfinlands mesta kock, **Mikael Björklund** för dagen som är öppen för alla.

Öppen för alla är också kvällen med ”smördoktorn”, läkaren **Annika Dahlqvist** som berättar om sin omstridda diet som godkänner både smör och grädde men inte potatis och bröd. Dahlqvist ställer upp på Arcada den 16 december kl. 18 och utöver föreläsningen ingår en buffet. Inträdet är 20 euro för icke-Marthor och 15 för Marthor.

Anita Paulig ger mera information om nya kretsar och medlemsskap i Marthorna på kansliet@helsingforsmartha.fi. Medlemsavgiften är 32 euro i året.

- http://helsingfors.martha.fi/

I korthet

Vinterkonsert på Arbis...

Musikeleverna och musiklärarna ställer till med en stämningsfull vinterkonsert som avslutning på höstterminen. Både äldre och nyare musik och mångsidigt musikaliskt program. Inget inträde men om man vill njuta av färsk laxsmörgås och dryck, som finns att köpa i pausen i kafét ska man reservera 5–7 e. Vinterkonserten ges den 5.12 kl. 14.

... och julsånger med julgröt

Men redan två dagar tidigare kan man ladda upp inför julen och njuta av gemensam sång och julgröt på Arbis. Musikstunden med de vackraste julsångerna och julgröt, pepparkaka och glögg mellan verserna ordnas den 3 december kl. 18.00–19.30. Samma kväll Författarsamtal i biblioteket. Medverkande är **Henrika Ringbom** som skrivit verket *Händelser; Ur nya Pressen 1968–1974*.

Om öar, öliv och öbor

Sista avsnittet i höstens föreläsningsserie på SLS:

- Mest handlar det om hantverk – en film om **Ulf Söderblom** på en sommarskön skärgårdsö, av **Petteri Väänänen**.
- Riket som sprack – minneskabaré över händelser i Stor-Sveriges historia. Ett dramatiserat musikäventyr av **Lars Huldén**. Måndagen den 14 december kl. 18.00 på Riddaregatan 5. Ingen avgift men begränsat antal platser.

Busklubben och Babykafé firar jul

Busklubben som är en konst- och kulturverkstad för barn från två år och i vuxet sällskap har några verksamheter kvar i december. På programmet som startar kl. 9.30 och tar ungefär 45 minuter står:
3.12 Självständighetsdag-Sagoverkstad, **10.12** Jul-drama och **17.12** Jul-clown. Babykafé har julfest den **9 december kl. 10.30–12.30**. Arrangörer är Svenska kvinnoförbundet i Sörnäs tillsammans med Luckan. Babykafé fortsätter på våren och är som vanligt öppet varannan onsdag.

Nyländsk litteraturmatiné

Aktuella författare som bland andra **Monika Fagerholm**, **Henrika Ringbom**, **Maria Turtschaninoff**, **Tom Paxal**, **Martin Enckell** och **Nalle Valtiala**, läser ur sina böcker i festsalen på Arbis. Man kan köpa författarnas böcker till specialpris och samtidigt få boken signerad. Den traditionella nyländska litteraturmatinén pågår den 12 december med start kl. 14.

Vårvintern med mat och prat

Vårterminen på Arbis kör i gång med ett evenemang som passar bra efter allt överflödigt ätande under jul och nyår. Den 12 januari kl. 13.00 blir det matlagningsdemonstration och temat är sopplunch.

I serien Diskussion inför publik ställs frågan: Vad är arkitektur? Och på den frågan svarar arkitekterna **Gunnel Adlercreutz** och **Mårten Bondestam**. Det sker den 13 januari kl.18.00–19.30.

Paneldebatten kring frågeställningen Vad är bildning? är också intressant. Medverkande är **Merete Mazzarella** som moderator medan professorn i pedagogik **Bernt Gustavsson** diskuterar med Arbis förra rektor **Ellinor Gube**. Det sker den 19 januari kl. 17.00–20.00.

Alla får spruta mot H1N1

Alla finländare och därmed även alla helsingforsare får vaccin mot svininfluensan H1N1. Vaccineringen börjar i januari 2010. Det är frivilligt att ta vaccin och kostar ingenting. Helsingfors stad upprätthåller aktuell information om H1N1 på hälsovårdscentralens hemsidor **www.hel.fi/terveyskeskus**. Information finns även på **www.thl.fi**.

Signes sköna bilder är en fläkt från förr

Signe Brander skildrade en stad och en värld som inte längre är. Men hennes inspirerande insats för att dokumentera staden stadd i förändring finns kvar och till 100 års minnet av den första fotoutställningen med Signe Brander visar stadsmuseet nu ett tvärsnitt av hennes bilder från åren 1907–1913.

Det är trångt framför fotografierna som hänger i Villa Hagasund och ingen kan undgå att bli fascinerad av Branders bilder från Helsingfors gator och torg, parker och stränder. Bilderna har bättre skärpa än någonsin och folk njuter tydligt av att kunna läsa skyltar och reklam och studera dåtida klädsel, frisyrer och fordon.

”Vi har digitaliserat de gamla glasnegativen och resultatet är att åskådaren har möjlighet att upptäcka nya detaljer när skärpan är så fin”, säger enhetschefen **Riitta Pakarinen** på Helsingfors stadsmuseum.

Signe Brander (1869–1942) föddes i Parkano och utbildade sig till teckningslärarinna i Helsingfors men hon undervisade aldrig utan blev tidigt intresserad av fotografi. Man vet inte var hon lärde sig fotografera men åtminstone arbetade hon på dåtida legendariska fotoateljén **Daniel Nyblin**.

”När den dåvarande fornminnesnämnden, som är stadsmuseets föregångare, beslöt att låta dokumentera småstaden som stod i beråd att växa till en storstad valde man Signe Brander för uppdraget. Ingenstans finns antecknat vad som föregick valet men det är möjligt att Nyblin rekommenderade henne”, berättar Pakarinen.

Havshamnen och Havsgatan 1911.

Visst finns likheter kvar i 2009.

Brander fotograferade flitigt, både miljöer och människor och hann på några få år mellan 1907 och 1913 ta omkring 900 bilder som i dag är en fantastisk skatt för helsingforsarna. Utan hennes foton skulle mycket ha gått förlorat och även om staden har förändrats kraftigt finns åtminstone Branders bilder kvar.

Uppdraget fick ett tvärt slut och man vet inte vad som orsakade konflikten mellan Brander och fornminnesnämnden. Senare gjorde hon ett annat betydande fotografiskt värv, hon dokumenterade på statliga museiverkets uppdrag Finlands gods och herrgårdar.

Signe Brander dog ensam på Nickby sjukhus i Sibbo, i undernäring i kombination med sjukdom eller infektion.

”Brander hade vårdats på inremedicinska avdelningen vid Stengårds sjukhus och evakuerades under kriget tillsammans med de andra patienterna till Nickby där hon alltså inte var mentalpatient. Och hon ligger inte i en anonym massgrav utan i en linjegrav”, poängterar Pakarinen.

Signe Brander till ära har stadsmuseet gett ut en adressbok med hennes bilder, och i december lagom till julen ska både en väggkalender med bilder av henne och ett nytt verk, Foto Signe Brander utkomma. Den förra boken om henne gavs ut för fem år sedan och sålde trots rekordupplagan på 15 000 exemplar snabbt slut.

”Den nya boken innehåller andra bilder och kompletterar därmed den förra”, nämner Pakarinen.

Utställningen med 79 av hela 900 bilder som Signe Brander tog i början av 1900-talet är öppen åtminstone till början av mars 2010 men eventuellt får den en förlängning.

Georgsgatan 1908...

... och 101 år senare.

Svartvita bilder Signe Brander

Brunnsgatan 1907

Färgfoton Leif Weckström

Bara domkyrkan finns kvar 2009.

Lucia och julsång sprider värme i mörker

De vackraste julsångerna i de svenska församlingarna och luciadagen den 13 december är starka traditioner i Helsingfors. I år har Lucia extra lyskraft kring sig, det är nämligen redan sextionde gången som hon sprider sitt ljus i mörkret. För första gången valdes Lucia 1949.

Luciadagen, **13 december**, råkar i år infalla på en söndag och dagen är späckad med luciaprogram. Luciamarknaden bakom Svenska teatern i Esplanadparken pågår på förmiddagen och Lucia, som kröns samma kväll, öppnar evenemanget **kl. 11**. Utbudet innehåller allt från halmarbeten och lussekatter till marmelader och pynt. Det gäller att vara tidigt ute, produkterna har strykande åtgång och i år stänger marknaden redan **kl. 13**.

Barnens egen fest med Lucia arrangeras i Solennitetssalen vid Helsingfors universitet med ingång från Unionsgatan 34. Det blir sång, musik och figurer ur sagans värld. Inträdet är 14 euro för vuxna och 8 för barn i alla åldrar.

Kröningsfesten i Domkyrkan sker enligt traditionellt protokoll. Kröningen börjar **kl. 17** och i år är det Helsingfors universitets rektor **Thomas Wilhelmsson** som har äran att kröna **Ellen Husberg** till Finlands Lucia. Domkyrkan är öppen för alla men förutsättningen för inträde är att man köper programbladet för 2 euro. Också här gäller att vara på plats i god tid.

Efter kröningen skrider Lucia ner för Domkyrkans trappa och det sker prick **kl. 18**. Luciakortegen går längs Alexandersgatan–Mannerheimvägen–Södra Esplanaden–Salutorget.

De vackraste julsångerna

En annan fin tradition är församlingarnas De vackraste julsångerna som sjungs i många kyrkor både före och efter jul.

De tre svenska församlingarna har lagt upp sitt program enligt följande:

Johannes församling

● **Söndag 6 december kl. 16**.
Luciamusik med barnkörerna i S:t Jacobs kyrka, Kvarnbergsbrinken 1.

● **Måndag 14 december kl.19**.
De vackraste julsångerna med Ceciliakören i Folkhälsans seniorhus på Mannerheimvägen 97.

● **Onsdag 16 december kl. 19**.
De vackraste julsångerna med Svenska oratoriekören i Gamla kyrkan, Lönnrotsgatan 6.

● **Lördag 26 december kl. 18**.
Julsångsgudstjänst med De vackraste julsångerna i Beghälls kyrka, Östra prästgatan 2.

● **Onsdag 6 januari 2010 kl. 18**.
Carols vid Betlehem, Helsingfors kyrkosångsförbunds körer i Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12.

Foto Leif Weckström

Matteus församling

● **Lördag 12 december kl. 15**. Barnens vackraste julsånger, Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3.

● **Måndag 14 december kl. 19**. De vackraste julsångerna i Degerö kyrka, Rävsundsvägen 13.

● **Onsdag 16 december kl. 19**. De vackraste julsångerna i Nordsjö kyrka, Hamnholmsvägen 7.

● **Torsdag 17 december kl. 19**.
De vackraste julsångerna i Kvarnbäckens kyrka, Kvarnvingen 10.

● **Söndag 20 december kl. 19**.
De vackraste julsångerna i Matteuskyrkan, Åbohusvägen 3

Petrus församling

● **Torsdag 3 december kl. 18.30**.
Gillekörens julkonsert på fritidshemmet Tallkotten i Munknäs kyrka, Tegelstigen 6.

● **Lördag 12 december kl. 16**.
Julfest med de vackraste julsångerna i Munknäs kyrka, Tegelstigen 6.

● **Lördag 12 december kl 18**.
Julkonsert med GUF-kören i Viks kyrka, Agronomgatan 6.

● **Torsdag 17 december kl. 19**.
De vackraste julsångerna i Södra Haga kyrka, Vespervägen 12.

● **Söndag 20 december kl. 16**.
Julmusik och de vackraste julsångerna i Kottby kyrka, Metsolavägen 14.